

Cuộc đổ xô của Trung-Mỹ chĩa cho thấy dấu hiệu hạ nhiệt sau hàng loạt các cuộc đàm phán bất thành. Liệu thương chiến có lây lan sang lĩnh vực chính trị và gây ra kết quả tương tự như cuộc đối suy thoái kinh tế những năm 30 của thế kỷ 20?

Chúng tôi dự đoán của dự luận, cuộc đàm phán giữa Trung Quốc và Mỹ tại Thượng Hải mới là một bước tiến trong việc hình thành cuộc chiến thương mại giữa hai bên. Cuộc chiến thương mại Trung-Mỹ cũng đã diễn biến theo hướng một cuộc chiến về tài chính và tiền tệ. Mặc dù Mỹ sớm tuyên bố hoãn áp thuế mới phần trong gói hàng hóa xuất khẩu trị giá 300 tỷ USD của Trung Quốc, lệnh cấm đối với Huawei cũng mới là một bước kéo dài thêm 90 ngày, nhưng Donald Trump gần đây đã tuyên bố công khai rằng ông “không muốn làm gì với Huawei nữa”. Gần đây, rõ ràng Mỹ có ý định đưa vấn đề Hồng Kông vào đàm phán thương mại Trung-Mỹ. Triền vọng đàm phán Trung-Mỹ đã trở nên phức tạp và khó đoán hơn.

Trang HK01 mới đây có cuộc phỏng vấn với Phó giáo sư Tô Hy Nghênh, Học viện quan hệ quốc tế thuộc Đại học Nhân dân Trung Quốc về nội dung liên quan đến cuộc chiến thương mại, triền vọng cuộc chiến thương mại Trung-Mỹ. Sau đây là nội dung cuộc phỏng vấn:

(HK01) Mỹ đã quyết định hoãn áp thuế mới phần đối với gói hàng hóa xuất khẩu trị giá 300 tỷ USD của Trung Quốc. Donald Trump nói rõ rằng đây là kết quả chủ yếu sau khi cân nhắc đến nhân tố mùa Giáng sinh và không muốn làm tăng gánh nặng cho người tiêu dùng Mỹ. Nhiều nhà phân tích cho rằng đây không phải là “cành ô liu” mà Mỹ chìa ra với Trung Quốc. Ông nhận định như thế nào về vấn đề này?

Tô Hy Nghênh: Tôi cho rằng đến nay Trung Quốc và Mỹ đã hiểu khá rõ về ý định và quyết tâm của nhau. Việc Donald Trump hoãn áp thuế đối với một số hàng hóa của Trung Quốc lần này cũng thể hiện rõ “nghệ thuật đàm phán” của ông ta, đó là: Ngoài miệng nói vì nghĩ đến nhân tố người tiêu dùng Mỹ, nhưng trên thực tế là có ý định dành một lối thoát cho Trung Quốc, để người mua mới đưa ra một đề nghị cho đàm phán Trung-Mỹ, buộc Trung Quốc phải thừa hiệp.

Về việc Trung Quốc sẽ đưa ra biện pháp nào, tôi nghĩ đang là đàm phán hiện nay của Trung Quốc rất rõ ràng. Từ ngày 10/5 đến nay, về cơ bản không có sự thay đổi quá lớn, nghĩa là muốn dứt điểm thỏa thuận thương mại trên cơ sở bình đẳng và

tôn trọng lẫn nhau.

Vì vậy sẽ có quan điểm cho rằng 11 vòng đàm phán trước đây giữa Trung Quốc và Mỹ phần lớn là thủ hiên tranh chấp và bất đồng. 11 vòng đàm phán thế 12 tại Thượng Hải, hai bên đều đã bước vào thế "đi đầu". Cuộc đàm phán tại Thượng Hải mới là sẽ khi nào của cuộc chiến thương mại thế này?

Tư Hy Nghênh: Tôi không nhớ trí với quan điểm này. Cần phải nói rằng từ sau ngày 10/5, cuộc đàm phán thương mại Trung-Mỹ đã bước vào một giai đoạn mới, cuộc đàm phán tại Thượng Hải chỉ là sẽ khi nào giai đoạn mới của cuộc chiến thương mại giữa hai bên. Nếu xét với thời gian, ngay từ ngày 14/8/2017, Donald Trump đã công bố Bản ghi nhớ với nội dung thương mại Mỹ để bất đầu tiến hành điều tra Trung Quốc theo điều 301 của Luật thương mại năm 1974. Có nghĩa là, khi đó Mỹ đã bước vào giai đoạn chuẩn bị cho cuộc chiến thương mại với Trung Quốc. Ngày 22/3/2018, Văn phòng Nội dung thương mại công bố báo cáo điều tra theo điều 301, với các bản đồ coi là phía Mỹ đã "hỗ trợ chiến tranh" với Trung Quốc với các vấn đề thương mại. Ngày 9/3/2018, Donald Trump đã chính thức ký lệnh "lên lệnh áp thuế 25% và 10% đối với các mặt hàng thép và nhôm nhập khẩu", trong đó có 3 tỷ USD liên quan đến hàng hóa Trung Quốc. Cuộc tấn công lên đầu tiên của Donald Trump phát động nhắm vào Trung Quốc là áp thuế bổ sung 25% đối với gói hàng hóa Trung Quốc xuất khẩu sang Mỹ trị giá 50 tỷ USD vào ngày 6/7/2018. Cá nhân tôi nghiêng về hướng cho rằng đây là khi điểm của cuộc chiến thương mại Mỹ-Trung. Tất nhiên, các lập luận khác nhau với khi điểm của cuộc chiến thương mại này đều có điểm hợp lý, điều này phụ thuộc vào góc độ quan sát của mỗi người.

Quá trình đàm phán Trung-Mỹ có một số mốc quan trọng. Một mốc thế nhất là cuộc đàm phán song phương lên đầu tiên từ 3-4/5/2018. Đây là cuộc đi đầu đầu tiên giữa hai bên. Phía Mỹ đã đưa ra một khuôn khổ cho tiến trình đàm phán, đưa ra các yêu cầu chi tiết đối với Trung Quốc. Đó có thể coi là điểm khi nào cho các cuộc đàm phán giữa hai bên. Một mốc thế hai là ngày 1/12/2018, theo đó có hai sẽ kiện quan trọng xảy ra: Một là với bất giới phó Chủ tịch Tập đoàn Huawei Mạnh Văn Châu; hai là Tập Cận Bình và Donald Trump đã tiến hành cuộc gặp thương mại thế tại Hội nghị G20 ở Argentina, hai bên đã ra tuyên bố tạm hoãn cuộc chiến thương mại. Một mốc thế ba là ngày 10/5/2019, khi vòng đàm phán thế 11 giữa Trung Quốc và Mỹ bất thế bế. Tại cuộc đàm phán thế tại Thượng Hải gần đây, tôi cảm thấy cuộc chiến thương mại đã bước sang giai đoạn mới, Trung Quốc cần phải dứt điểm một thế thuận thương mại bình đồng, công bằng và cân bằng.

Đặc biệt là sự nhún mình của Trung Quốc về “tính bình đẳng trong vận bản địa thu?”

Tạ Hy Nghiêm: Đúng theo quan điểm trước đó của Phó Thủ tướng Lưu Húc, chủ yếu có ba lý do: thứ nhất, toàn bộ mức thuế bổ sung phải được hủy bỏ, đặc biệt là mức thuế đối với hàng hóa trị giá 50 tỷ USD ban đầu; thứ hai, sự liêu thông mới phải phù hợp với thực tế; thứ ba, vận bản địa thu phải được cân bằng và công bằng bình đẳng. Ba nội dung này cũng là mối quan tâm lớn nhất của Trung Quốc hiện nay.

Hiện nay dù luôn quốc tế đầu lo ngại cuộc chiến thương mại Trung-Mỹ sẽ có mặt “bức đi nguy hiểm”, chuyển sang cuộc chiến tiền tệ. Nhưng cũng có mặt sự nhà bình luận phương Tây cho rằng việc coi Trung Quốc là một “năng thao túng tiền tệ” là vô nghĩa. Cuộc chiến lan sang lĩnh vực tài chính sẽ ảnh hưởng thế nào đến Trung Quốc và Mỹ?

Tạ Hy Nghiêm: Câu này được quy định bởi cách Trung Quốc và Mỹ tương tác với nhau ra sao, đặc biệt là hai nước liệu có thể đạt được thỏa thuận trong cuộc đàm phán thương mại hay mong muốn của hai bên có thể đạt được thông qua cuộc chiến thương mại hay không? Nếu cuộc chiến thương mại không thể giải quyết được vấn đề thì khả năng hai nước đi theo hướng cuộc chiến tiền tệ là tương đối lớn.

Đối với Trung Quốc, cuộc chiến tiền tệ sẽ tác động đến hệ thống tài chính thậm chí là sự phát triển kinh tế, sẽ gây sức ép nhất định đối với đất nước. Còn với Mỹ, cuộc chiến tiền tệ chắc chắn sẽ mang lại tác động tiêu cực rất lớn và nền kinh tế nước này có thể sẽ bị ảnh hưởng nặng nề. Câu này có thể tác động đến quyết tâm tiến hành cuộc chiến thương mại của Trump. Câu quan trọng hơn là cuộc chiến tiền tệ sẽ đẩy cạnh tranh chiến lược Trung-Mỹ đến một giai đoạn khó kiểm soát và khó đoán hơn. Thậm chí, cạnh tranh giữa Trung Quốc và Mỹ còn có thể mở rộng sang lĩnh vực chính trị.

